

Autisme, Aspergers Syndrom og Invertisme hos voksne

**En bog om det autistiske spektrum, og hvordan man skelner mellem de
forskellige typer.**

Skrevet af psykiater Klavs Nicholson

Copyright © 2008

Der må ikke kopieres fra bogen uden skriftlig tilladelse af forfatteren.

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Hvad er autisme ?.....	4
Hvem får autisme ?.....	4
Fordomme om autisme.....	5
Hvordan tester man for autisme?.....	5
Kan man behandle autisme, ASD?.....	6
Skal man tage medicin?.....	7
Er autisme genetisk?.....	7
Hvad er Aspergers Syndrom?.....	7
Sproget hos autister.....	9
Adfærden hos autister.....	9
Arbejdslivet, hvilke jobs ?.....	9
En Aspergers tankegang.....	10
Kan man fejle noget andet ?.....	10
Invertisme.....	11
Links:.....	11
Appendix.....	12

Indledning

Hvorfor skriver jeg en bog om det autistiske spektrum ? Fordi der er så mange mennesker der ofte spørger mig om utallige ting omkring dette emne. Der hersker åbenbart ikke enighed og klare informationer om emnet. Der er desværre også den opfattelse, at er man autist, så er man enten dum eller også er man superbegavet på en mærkelig måde, og dette billede er ikke helt sandt.

Jeg kom til at beskæftige mig med autister fordi jeg interesserede mig for voksen ADHD. Men flere familier havde også autistiske personer i familien, og de skulle også forbi mig som psykiater. Så jeg var nødt til at sætte mig ind i tingene, og derved fik jeg endnu flere patienter med autisme. Så i dag har jeg vel set et par hundred stykker og har et klart billede af hvad det drejer sig om. Denne viden og overblik vil jeg gerne give videre, således at flest mulige mennesker kan forstå hvad forskellige former for autisme er.

Denne bog er skrevet om voksne og for voksne, som måske i en sen alder opdager, at de kunne måske lide af en autistisk tilstand.

I den engelsksprogede verden bruger man udtrykket **ASD = Austisme Spectrum Disorder**, på dansk autistisk spektrum (vifte) forstyrrelse. Det skyldes, at ASD har flere grader og udtryk, og er derfor ikke fuldstændig ens fra person til person. Men kernesymptomerne er til stede.

Klavs Nicholson, psykiater

Klavs Nicholson er uddannet ved Københavns Universitet som læge, og blev senere uddannet som psykiater i 1997. Han er nu leder af Ketsler Institutet i Roskilde og har en psykiatrisk klinik i Hvidovre.

Hvad er autisme ?

De vigtigste dele i en autistisk forstyrrelse er, at der er en udtalt mangel på en udvikling af sociale relationer og kommunikationer og en tydelig indskrænket repertoire af aktivitet og interesse. Den manglende udvikling og mangel på social interaktion er tydelig og vedvarende. Personen har svært ved at more sig med andre mennesker eller forstå disse. Der er en mangel på social engagement og en interesse for at være sig selv. Ligeledes har personen manglende forståelse for andre personers behov og meninger. Således kan de opfattes som egocentreret eller selvoptaget. Jeg vil ikke beskæftige mig med de personer som har en lav intelligenskvotient samtidig som de har autisme. Denne form for retardering er ikke det jeg har oplevet i klinikken, snarere tværtimod har jeg mødt mange normal intelligente mennesker som har en særlig ”social kommunikativ” lidelse som er plagsom for dem selv og deres nærmeste.

Adfærden hos en autistisk person er ret ensformig og virker indskrænket i variationer. De gentager ofte samme adfærd op til utallige gange uden hensyn til deres omgivelser. De forstår ikke, at deres adfærd kan irritere andre mennesker.

Som jeg ser det, er der flere varianter af autisme, lige fra de lette former som jeg hellere vil kalde **invertisme** til de udtalte former med total isolation og manglende interesse for omgivelserne, og ikke at forglemme en afart der hedder Aspergers Syndrom. Jeg vil illustrere det på følgende måde:

- Let grad autisme - middel grad autisme - svær grad autisme
- Aspergers Syndrom
- Invertisme

Hertil skal vi så lægge intelligensen ovenpå, idet det er en selvstændig men afgørende faktor for de fleste. Jo mere intelligens, jo mere kan tilstanden ændre på personens adfærd. Det er ligesom intelligensen frigører andre kræfter hos dem.

Man kender ikke nogen præcis årsag til autisme. Men ved hjerneskanninger har man fundet forskelle i hjernens struktur og form. Man mener det er hjernens kommunikationssystem mellem dele af hjernen, der ikke fungerer optimalt. Man kan sammenligne det med en Super Jumbo flyvemaskine, hvor der er masser af ledninger der forbinder alle funktioner sammen til kommunikationskorridorer og nogle ledninger mangler eller er forkert sat sammen. Det giver kommunikationsproblemer og forkerte reaktioner, når der trykkes på en knap. Når man tænder for radioen, så tændes lampen i stedet for. Muligvis er der også visse kemiske ændringer i hjernen. Det kan ses på SPECT skanninger.

Autisme er ikke resultatet af en dårlig opdragelse, og er ikke fordi barnet har lært sig dårlige vaner. Det er en sygdom som skyldes en hjernepåvirkning, som er sket under graviditeten eller som muligvis kan være genetisk betinget. Hjernen udvikler sig skævt og har forkerte filtre påsat således, at personen udvikler sig på en særlig måde.

Hvem får autisme ?

Tilstanden opstår i graviditeten, enten ved genetisk påvirkning eller som følge af en tilstand under graviditeten eller måske under fødslen. Vi ved, at visse familier kan fremvise mange med autistiske træk ofte i forskellige grader. Enkelte familier har også ADHD og Tourettes syndrom i familien. Dette fortæller os, at disse tilstande har visse fælles træk i den genetiske substans.

Autisme er således ikke en personlighedsforstyrrelse eller noget man erhverver gennem sin barndom. Det er skabt før man bliver født, og måske senest ved fødslen.

Man definerer autisme som en tilstand man har inden man er 3 år gammel og som udvikler sig i børne -og ungdomsårene. Det er altså ikke noget der pludselig opstår, når man er teenager eller

voksen. Man har det helt fra livets begyndelse og selvfølgelig sker der forandringer efterhånden som man bliver ældre.

Hvor ofte opstår autisme ? Tal fra USA viser, at ca. 0,6% af befolkningen har en autistisk tilstand. Det vil sige ca. 30.000 mennesker har det i Danmark. Det ser ud som om, at tallet vokser svagt, men det er ukendt hvorfor dette sker. Muligvis fordi vi er blevet bedre til at opdage problemet i befolkningen og flere personer søger hjælp.

Fordomme om autisme

Tidligere så vi kun de svære typer af autisme og så, at nogle af dem var svært handikappede. Derfor fik vi en fordom om, at en autist var klumpet, dum og var primitiv i deres opførsel. Denne fordom er forkert. De autister der har en betydelig hjerneskade er sådan som fordommen beskriver til en vis grad. Men det er en meget lille del af dem der er autistisk, og årsagen er en anden (hjerneskaden) end de der har en autisme uden hjerneskade. Denne bog beskæftiger sig kun med de voksne autister, der ikke har en hjerneskade.

Der er en anden fordom der siger, at autister er voldsomme, mærkelige og farlige. Dette er forkert. Jeg har mødt hundredvis af autister gennem årene, og de er nok mindre farlige end andre mennesker. De kan have temperament, men er oftest så generte, at de holder det indeni sig selv. Nogle autister kan have en aparte adfærd, men er man rummelig er der absolut ingen problemer. Der er en fordom om, at autister er kedsommelige mennesker uden initiativ. Det er forkert. Hvis man respekterer deres særheder og snakker om et emne der interesserer dem, så er de ikke kedelige. Lidt stille i kontakten, er de.

Vi kan kun komme fordommene til livs ved at udtrykke os så klart som muligt, og fortælle om hvad autisme virkelig er. Læg mærke til, at jeg har en anden indfaldsvinkel til autisme nemlig, at det slet ikke har noget med en hjerneskade at gøre, i så fald skal det præciseres, at det er i forbindelse med en hjerneskade. Jeg mener også, at der er grader af autisme fra at være ganske svagt til at være ganske udtalt, og dermed virke som en stærk isolation på det menneske der har det. Derfor er det vigtigt at udtrykke grader af autisme: let – middel - stærk. Ligesom intelligens er udtalt vigtigt fra at være infantil autist (som har nedsat IQ) til at være Asperger som har høj IQ.

Hertil har jeg en anden tilføjelse nemlig invertisme, som er beskrevet senere, men er en social arv foruden en generthed der giver symptomer der ligner en svag autisme.

Så der er nok at se til med alle de inddelinger og beskrivelser ! Så autisme er ganske omfattende og bredt favnende.

Der er skrevet meget om vaccination og autisme, men det er usikkert om dette er en årsag eller en bidragsyder til udviklingen af autisme. Kun ganske få tilfælde kan linkes sammen med autisme.

Nogle mener, at forkert kost kan give autisme. Det er der ingen belæg for, men forkert kost kan forværre en autisme, der er der allerede.

Hvordan tester man for autisme?

Der findes ikke en enkel medicinsk test der kan give svaret på om man er autist. Man er nødt til at lægge et puslespil for at afdække de symptomer der er væsentlige, og se om der kunne være andre forklaringer der kunne ligne autisme. Man ser på 3 væsentlige områder for at finde en diagnose:

1. Kommunikation, socialisering
2. Adfærd, som oftest er karakteristisk
3. Udviklingsniveau, hvor man ser om det er aldersrelevant

Man skal teste for sanseindtryk, at man hører normalt og ikke har fejlagtige sanseindtryk.
At man ikke er mental retarderet eller har en særlig psykisk sygdom
At man under opdragelsen ikke er blevet påvirket på en excentrisk måde.
Man skal være sikker på, at man hele livet igennem har været anderledes, og at det ikke er sket efter et traume/ ulykke.
For voksne findes der en spørgsmålstest, som hedder AQ
www.aspergers.dk/ressourcer/aq/aq_index.htm

Og en ikke anerkendt test der kan være vejledende, som er på svensk
<http://astest.webcust.prg.se/>

Der findes en test for børn som hedder CAST, findes på Internettet

<http://www.asperger-advice.com/criteria-szatmari-et-al.html> er nogle anerkendte kriterier for Asperger

De giver kun et indblik i om det måske kunne være autisme. Se bagerst i denne bog i Appendix for Nicholsons Spørgeskema for Autismen og Asperger (NSAA). Ligeledes kan den kun give en fingerpeg, om det kunne være autisme eller ej.

En klinisk psykolog og en psykiater der er vant til autister kan stille diagnosen ved en strukturel interview teknik.

Når man har fået diagnosen autisme eller Asperger kan tiden derefter være belastende, fordi der er så mange nye tanker der trænger sig på. Man kan blive forvirret, vred, skuffet og følelsesladet over, at den diagnose kommer så sent i ens liv. Hvorfor kom den ikke da man var barn ? Lad vær med at finde hvor fejlen er, men se ud i fremtiden og læg nogle nye planer, fyldt med viden og informationer.

Kan man behandle autisme, ASD?

Nej, der findes ikke en medicin der gør underværker. Man er derfor nødt til at lave et behandlingsprogram som er syet til den enkelte person. Dette betyder, at der kan være noget medicin der hjælper, og der er træningsprogrammer, kostprogrammer og udviklingsprogrammer, som også hjælper. Der er sikkert nogen der kan have glæde af ét program mens andre må prøve noget helt andet.

Det man ser efter er, hvor personens positive og negative ressourcer er. Er man fysisk lidt klodset kan man træne med svømning, ridning, med flere sportsgrene. Er man dårlig til kommunikation forsøger man at træne færdigheder op, det kan være skriftligt, musik, kunstnerisk m.m.

Mange artikler på internettet beskriver, at vitaminer og mineraler plus flere ting kan hjælpe på autisme. Det er der ingen videnskabelig belæg for, men nogle mennesker trives bedre, hvis de får et tilskud af B-vitaminer, visse mineraler og fiskeolie. Fordøjelsen kan være besværlig for nogen med autisme og derfor bør de spise letfordøjelige madtyper. En person med autisme kan få ret mærkelige madvaner og let komme til at spise junk food. Det bør undgås.

Skal man tage medicin?

Der er ikke noget specielt medicin der hjælper på autisme. Det er min erfaring som psykiater, at der er mange typer medicin der kan hjælpe, men ikke én der hjælper på det meste. Det jeg bruger mest af er antidepressiv medicin, oftest Efexor, Cymbalta, Cipralax, Moclobemid i normale doser. Disse lægemidler hjælper på genertheden, indadvendtheden, irritabiliteten, surheden og selvfølgelig på depressioner. Nogle få med autisme har angst, og der hjælper antidepressiva også godt.

Dernæst kan man overveje antipsykotisk medicin i små doser, fordi det dæmper den tankemylder mange med autisme har. De spekulerer og grubler til ingen verdens nytte. Det er belastende for dem selv. Her kan midler som Abilify, Risperdal, Seroquel og Zeldox hjælpe på tankemyldret.

Det er ikke mit indtryk, at Ritalin (metylphenidat) eller Modiodal har nogen særlig effekt bortset fra de få med autisme, som er utrolig sløve og trætte. Da kan det hjælpe på sløvheden.

Der er enkelte beretninger om fordøjelsesenzymer som kan hjælpe på autisme, men det har sine bivirkninger.

Er autisme genetisk?

Det er der noget der tyder på. I visse familier ser man ophobede tilfælde af autisme i forskellige grader. Man kan i mange tilfælde se, at visse autistiske træk og hele sygdommen fremtræde i særlige familier. Men genetikken er kompliceret og man kan ikke opstille regler for, hvordan og hvornår autisme optræder i familier. Der er åbenbart flere gener og sekvenser der kan forekomme. Man forsker intenst på dette område.

Hvad er Aspergers Syndrom?

Aspergers syndrom blev først beskrevet i 1940'erne af en børnelæge fra Wien i Østrig. Han hed Hans Asperger. Han beskrev nogle drenge som han mente havde problemer med deres sociale adfærd og var dårlig til at kommunikere med andre. Mange af hans kolleger mente, at det var en form for autisme, og beskrev det som "høj funktionelle autister". Flere psykiatere mener, at Aspergers syndrom er en selvstændig tilstand, som ikke er koblet til autisme, mens andre stadig henregner Aspergers syndrom under det autistiske spektrum. I DSM IV, som er det amerikanske diagnosesystem er Aspergers syndrom en selvstændig gruppe. Dem med Asperger har sjældent talebesvær som mange autister har.

Asperger har større interesse i deres omverden end autister har. Men de ved ikke hvordan de skal gøre det. En autist er ret så uinteressert i andre. En Asperger er udtalt interesseret i bestemte ting som flyvemaskiner, historie, rollespil, fodbold statistik med mere. En autist har ikke disse særlige interesser. Asperger er ofte uinteressert i small talk og har svært med abstrakte begreber i en samtale.

Intelligensen hos en Asperger er ofte over det normale mens deres motoriske evner er under det normale. En Asperger er interesseret i den verden de lever i. mens en autist har besvær med at forstå den verden de lever i.

En checkliste for en person med Aspergers syndrom

- Har svært at takle nonverbale udtryk som ansigtsudtryk, øjenkontakt, kropsholdning m.m.
- Svært ved at udvikle venskaber og nye kontakter.
- Manglende spontan interesse for at være sammen med andre eller more sig
- Meget opslugt af særlige interesse, som oftest er gentagende. Som f.eks computerspil, rollespil, samle på ting, læsning

- Ufleksibel kontakt til specifikke nonfunktionelle rutiner og ritualer
- Stereotype bevægelser
- Bliver let afledt af særlige fænomener
- Lytter med et halvt øre og lytter kun intenst når det drejer sig om deres interesseområde.
- Er ofte usikre i tale, men bedre til at udtrykke sig i skrift
- Er umoden i forhold til alderen
- Er ofte naiv i deres tro på andre
- Er ofte uinteresseret i sex
- Hukommelsen er god. Kan have fotografisk hukommelse.
- Har let til kedsomhed
- Misforstår let en social situation og kan let skændes uden særlig grund
- Kan bedst lide organiserede rutiner, gør ting som vanligt
- Bliver let oppositionel, hvis de bliver tvunget til noget og de bliver stivsinde
- Har svært ved at forstå betydningen af ”hygge”.
- Kan ikke arbejde selvstændigt, men må få instruktioner de skal følge.
- De behøver supervision vedrørende hjemlige sysler, ellers bliver det ”glemt”.
- De er egocentret og beskæftiger sig overvejende med deres egne behov
- De har svært ved at indstille sig på andres behov

En del som har Aspergers Syndrom bliver gift og får familie, men de virker uengagerede i deres familie og er ikke følsomme for, hvordan en familie skal fungere. Hvis de bliver hyperfokuseret, glemmer de alt andet, selv middagsmaden og aftaler kan blive glemt.

De har svært ved at fuldføre en opgave. I så fald bliver de nødt til at have nogen vejledning og kursætning, fordi de kan pludselig vandre væk fra opgaven, fordi andet interesserer dem.

En Asperger er en dårlig lytter, fordi de lytter kun til det som interesserer dem, alt andet virker ligegyldigt for dem.

Rollespil, musik og computere er ofte en Aspergers foretrukne tidsfordriv. I værste fald kan de bruge uhyggelige mange timer med det der interesserer dem. Sult og tørst bliver glemt. De kan forsømme venner, kæreste og familie fordi de bruger kolossal meget tid på deres interesser.

En Asperger taler fint og kan nogle gange være gode debattører, men stadig er det kun indenfor et snævert område. De mangler bredden. De er heller ikke vedholdne, fordi debatten hurtigt keder dem.

Man kan ofte kende en Asperger på deres ”fjerne” blik. De keder sig hurtigt og begynder for sig selv at tænke på andre emner. De falder ud af samtalen og kan hoppe ind med pludselige helt andre tanker, som de har tænkt over i mellem tiden. De kan smile uden der er grund til det og de kan pludselig komme med bemærkninger som ikke hører hjemme i sammenhængen. Årsagen er, at de konstant har baggrundstanker kørende mens de snakker med folk.

Øjenkontakten er besværlig for én med Aspergers Syndrom. De fastholder sjældent øjenkontakten under en samtale. De bryder sig ikke om en person der fagter med arme og hænder. Dette skyldes, at de ikke ved hvad det betyder. De udtrykker sig også uden brug af fagter og ansigtsudtryk.

En Asperger har det skidt med mange fremmede mennesker og endnu værre bliver det, hvis de er højrøstede. De tåler ikke støj af vedvarende art eller støj med stor decibel. De bliver let forstyrret af en ventilator eller en brummende lyd. Enkelt tåler ”støj”, hvis de selv laver det, som f.eks. musik.

Sproget hos autister

Mange som har autisme har svært med sproget, idet grammatikken kan være forkeert eller de ofte gentager fraser. Sproget kan blive lidt monotont. De har svært ved at forstå undertoner og usagte meninger. Ligeledes kan metaforer, ordsprog og morsomheder blive misforstået. Deres kommunikation er besværlig og klumpet. Visse spørgsmål bliver misforstået. Hos nogle autister kan det være anstrengende at tale med dem, fordi sproget bliver ligefrem, mekanisk og monotont.

Nuancerne mangler. Morsomhederne forsvinder.

Dette er ikke gældende hos Aspergers Syndrom. Se ovenfor.

Adfærden hos autister

Den sociale interaktion er ofte manglende hos autister. De er enten uinteresserede eller har svært ved at indgå sociale relationer. De ved ikke hvad de skal gøre, selvom de har været i den samme situation tidligere. De har utrolig svært ved at lære sig sociale færdigheder.

De mangler at være nysgerrige og en interesse for at møde sig. Det at gå på en bar eller på en restaurant er en belastning for dem, fordi der er mange fremmede mennesker, og der er en del larm og snak. Det er svært for dem at følge med i en samtale, hvis andre snakker ved siden af. Det skaber irritation.

En autist vil hellere være hjemme og lave ting han/hun plejer, frem for at være social. En autist er ikke opmærksom på andres behov og tenderer til at blive mest optaget af egne behov. Derved kan de virke egoistiske, selvom de ikke ønsker at være det.

En autist virker naiv og er ikke personlig udviklet i forhold til sin alder. De kan derved synes barnlige eller indskrænkede i deres opfattelser. De bliver let ofre for religiøse vækkelser, stærke personligheder og grupper af særlinge.

Deres sprogføring kan være besværet af, at de taler højt og bastant, netop ikke passende til en given lejlighed.

En del interne tanker kan finde vej ud hos en autist, hvilket kan bringe dem i pinlige situationer. De udtaler sig klumpet, ligefremt og måske uhøfligt, fordi der lige mangler et filter inden de udtaler sig.

Øjenkontakt er ofte et problem hos en autist, og de har svært ved at se på en person de taler med.

Selvom en autist har mange positive følelser, så kan de ikke udtrykke dem, og derved kan de virke som om de mangler empati.

Høje lyde og skarpe lyde måske endda svage lyde kan påvirke dem negativt.

Arbejdslivet, hvilke jobs ?

Hvis en autist er heldig og interesserer sig for særinteresser som samfundet kan bruge i en arbejdssituation, så kan de begå sig med et job. Men de er ikke kollegiale og sociale med de andre.

De passer sig selv. Jeg har mødt håndværkere, It-folk, vagter, gartnere med flere der har været autister, og så længe de fik lov til at fungere autonomt gik det godt, men man skulle ikke blande sig i deres arbejdsrutiner, fordi så kunne de blive uhyre stressede. De kan så blive fjendske og reagere uhensigtsmæssig. De kan enten gå fra job til job med korte mellemrum eller passe ind i et subsystem, hvor de kan have et job i mange lange år.

Andre autister har så uinteressante interesser, at samfundet ikke kan bruge dem. Disse autister er ikke fleksible og kan ikke omskoles til noget andet. De vil konstant falde igennem og aldrig rigtig kunne begå sig i arbejdslivet. Det er spildte kræfter at forsøge at lave dem om.

Asperger er en smule mere fleksible end autister og de kan godt lære noget nyt, hvis de er unge. Senere i livet bliver det sværere, fordi med alderen forsvinder den lille smule fleksibilitet hos en Asperger.

En del skribenter, musikere og billedkunstnere har særegne sociale kvaliteter. Det kan være Asperger som kan være udtalte talentfulde, fordi de er så fokuserede på deres udtryksformer. Vi går ikke rundt og stiller diagnoser hos mange kunstnere, men mange har Asperger træk, når jeg iagttager deres sociale adfærd. Så har man kunstneriske talenter bør de absolut udnyttes.

En Aspergers tankegang.

Det har forbavset mig flere gange, hvor ærlige en Asperger udtrykker sig. De siger tingene ofte ligeud. De mangler et filter der siger ”ups” ! Det kan være befriende men også ubehageligt, hvis man ikke er parat til sandheden. Det er ligesom de ikke tænker: hvad kan det føre til, hvis jeg siger....En tanke..., så bliver det sagt ! En Asperger har svært ved at pakke en sætning ind. Tingene bliver sagt ligeud og bastant. Men jeg har også bemærket, at når de skriver, så kommer der mange flere nuancer på. Det er som om de er bedre til at skrive end at tale. Når de skriver kommer der vinkler og nuancer på som slet ikke kommer til udtryk når de taler. Det er som om filteret kommer ind på en måde, når de tænker en ekstra gang når de skriver.

Autister, der ikke ligner en Asperger, har ofte svært ved at udtrykke sig både i tale og i skrift. Det bliver ofte fragmentarisk og kan være usammenhængende. En Asperger har langt mere kontrol over sine udtryksformer end en almindelig autist. Men en Asperger udvikler sig på visse områder lidt langsomt, så denne evne til at kunne udtrykke sig gennem skrift, musik og kunst kommer måske lidt sent i livet.

Kan man fejle noget andet ?

Det kan være svært for en ikke-specialist at finde ud af, hvor man befinder sig i det autistiske spektrum. Man er nødt til at finde en specialist, der kender vel til problemet. En almindelig psykolog eller psykiater er ikke trænet nok til at kunne skelne mellem de forskellige typer autister.

Der findes medfølgende sygdomme hos autister og Aspergers Syndrom. Det er overvejende 3 sygdomme der kan plage dem:

- Angst
- Depression
- OCD (tvangs syndrom)

Hertil udvikler nogle en personlighedsforstyrrelse, oftest af typen: den evasive /ængstelige type. En del personer med Asperger/ autisme kan bukke under for stress sygdomme.

Der findes en særlig variant, som er sjælden og som ser sådan ud:

50% ADHD

50% Aspergers Syndrom

De er særlig handicappet fordi deres uopmærksomhed er udtalt og deres rastløshed er en plage for dem. Hertil er de social tilbagetrukket og har svært ved at få venner.

Jeg kalder dette for **50/50 Syndromet**.

Invertisme

Dette ord har jeg konstrueret, fordi der mangler et udtryk for en meget svag form for autisme, som blot er et 10% udtryk af de normale autister, men alligevel er plagsom for dem selv og deres omgivelser. Invert betyder indadskuende.

Disse mennesker kan inddeles i 2 kategorier. Dem der har det fra de var børn, og en gruppe der erhverver det, når de bliver gamle, typisk over 50års alderen (måske mest når de er over de 65 år).

Hos børnene er de ligesom autisterne ikke interesseret i en nærmere social kontakt med andre børn eller voksne. De passer sig selv og har egne lege. De bliver let irriterede, når andre kommer ind på deres enemærker. De virker sure og lidt utilnærmelige. De har ofte en negativ tankegang. Deres kontakt med andre er mest på deres præmisser. De er uinteresserede i andres meninger og føler ikke trang til at deltage i grupper. De føler sig ikke populære og vil gerne udtrykke sig på en måde, der ikke fremmer populariteten. De er stille og har svært med kontakten med nye mennesker.

Den anden gruppe er de ældre personer, hvor denne invertisme først kommer sent i livet. Det kunne være en maskeret depression, hvilket man selvfølgelig må udelukke. Men ellers er de gnavne, negative og frasiger sig nærmere kontakt med fremmede. Vennerne, som er få, kan de tolerere. De udstråler irritabilitet og nedsat tolerance. De er ikke meget for at lytte og forstå. De vil helst passe sig selv. De føler sig utilpasse ved kontakten med nye bekendtskaber.

Invertisme er en underlig mellemting, som ikke ligner autisme, men har lighedspunkter. Den sociale misanpasning er tilfælles, men dem der har invertisme er mere irritable og negative i kontakten end hos autisterne. En del personer med invertisme er generte og har været det gennem livet.

Links:

www.aspergerdk.org

www.autisme.dk

www.autismeforening.dk

www.athena-kurser.dk

www.centerforautisme.dk

Appendix

Her er nogle værktøjer, som kan hjælpe én til at spore sig ind på, om man skulle lide af en Aspergers Syndrom. Det er ikke en diagnostisk test !

Man skal have minimum 2 felter afkrydset i hver gruppe for at kunne mistænke Asperger

NSAA

SOCIAL ISOLATION

sæt kryds

Få nære venner	
Ringe interesse for at få nye venner	
Vil gerne undgå andre	
Fastholder ikke kontakter	
Vil gerne passe sig selv	
Undgår at deltage i grupper	

SVIGTENDE SOCIAL ENGAGEMENT

Tage kontakt med andre for at få egne behov tilfredsstillet	
Svært at vinde social indpas	
Kontakt med andre på egne præmisser ⁰	
Svært ved at forstå andres følelser	
Engagerer sig ikke i følelsesladede situationer	
Kan overtræde andres sociale grænser	

SVIGTENDE NON-VERBAL KOMMUNIKATION

Nedsat øjenkontakt	
Svært ved at finde det rette ansigtsudtryk	
Forstår ikke kropssprog	
Undgår at udtrykke sig med arme og hænder	
Kan ikke udtrykke sig ved kropskontakt	
Deltager ikke i grupper	

TALE OG SPROG GENER

Snakker meget	
Svært ved at udtrykke sig ved	

tone og højde, monotont	
Er ikke interesseret i at kommunikere på normal måde: skriver, chatter, skuespil	
Svært ved at holde en samtale igang	
Taler enten for meget om sine interesser eller også er de tavse	
Er dårlig til at lytte til hvad man siger	

SANSEINDTRYK

Kan være følsom for lyd og lys	
Tåler ikke vedvarende lyde eller bevægelser	
Vil ikke lytte til musik andet end det de vælger, intolerant	
Kan være totalt opslugt af et sansendtryk	
Kan være meget kræsen/kritisk med lugte og smag	
Har ritualer/ særlige vaner med sanserne	

Hertil skal følgende være til stede:

- Bruger megen tid på særinteresser
- Tåler ikke ændringer i fastlagte rutiner
- Bruger megen tid på systemer og regler
- Har periodevis stirrende tomt blik (dagdrømmeri)